

## Suggesties voor onderzoeksvorstellen fellowships

**Overweeg je je aan te melden voor een fellowship bij Het Scheepvaartmuseum, maar heb je nog geen onderzoeksvorstel? In de onderstaande lijst hebben de conservatoren enkele ideeën voor onderwerpen verzameld ter inspiratie.**

### **Achttiende-eeuwse scheepsportretten**

In de collectie van Het Scheepvaartmuseum bevinden zich verschillende laat achttiende-eeuwse getekende scheepsportretten. De stijl van deze aquarellen is zeer overeenkomstig, maar over de maker of makers van deze portretten is weinig tot niets bekend. Het onderzoek richt zich op het getekende scheepsportret als genre waarbij wordt gekeken naar aspecten als stijlkenmerken, vervaardigers, opdrachtgeverschap en verspreiding over andere museum- en particuliere collecties. De kandidaat voor het uitvoeren van dit onderzoek heeft bij voorkeur een afgeronde opleiding kunstgeschiedenis of maritieme geschiedenis.

### **De reisfoto's van Screen Traveller**

Het fotoarchief van de Koninklijke Pakket-Maatschappij (KPM) bevat zo'n 500 foto's van de mysterieuze fotograaf Screen Traveller. Welke fotograaf dit is geweest is onbekend. Mogelijk gaat het om André de la Varre, een bekende filmmaker in de jaren dertig van de twintigste eeuw die een serie travelogues heeft gemaakt met de titel *The Screen Traveler*. Later werkte De la Varre voor Warner Brothers in Hollywood. Over zijn fotografiepraktijk is niets bekend. Zijn travelogues zijn online te raadplegen en een vergelijking met de foto's zou op deze wijze kunnen worden gemaakt. Dit onderzoek richt zich op de vraag wie de geheimzinnige Screen Traveller blijkt te zijn en op welke andere manieren hij aan de KPM en andere maatschappijen was gelieerd. Daarnaast zijn er binnen het KPM-archief circa 1500 foto's van onder andere Indonesische, maar ook van nog onbekende vervaardigers naar wie onderzoek gedaan zou kunnen worden binnen het grotere kader van de vervaardiging en distributie van foto's door de KPM. De kandidaat voor het uitvoeren van dit onderzoek heeft bij voorkeur een afgeronde opleiding Film and Photographic Studies.



*afb.* Uitzicht over het Toba Meer vanaf Hoeta Gindjang op Sumatra, *Screen Traveller*, circa 1937, B.0227(0915)02

### **De 'Christiaan Brunings' tijdens de Watersnoodramp**

In de vaartuigencollectie van Het Scheepvaartmuseum bevindt zich de voormalige ijsbreker/directievaartuig ss. *Christiaan Brunings* uit 1900. Tijdens de Watersnoodramp van 1953 werd de *Christiaan Brunings* door haar eigenaar Rijkswaterstaat naar het rampgebied gezonden. Het onderzoek richt zich in op de inzet van het schip in de Zeeuwse wateren gedurende de reddingsoperatie, maar kan ook verder worden uitgebreid naar de inzet van en ondersteuning door overheidsvaartuigen, vissersschepen en andere vaartuigen bij evacuaties en reddingsoperaties in het rampgebied. Voor het onderzoek dient vooral bronnenonderzoek gedaan in verschillende overheids- en bedrijfsarchieven.

### **Alleen over de oceanen**

Het Scheepvaartmuseum heeft een omvangrijke collectie bronnen gerelateerd aan zeilers die al dan niet solo de oceaan of zelfs de wereld omzeilden, vooral vanaf ca. 1930 tot heden. Wat waren hun beweegredenen om een dergelijke reis te maken en welk profiel hadden deze Nederlandse zeilers? Met welke schepen maakten zij hun wereldreis en hoe was het leven aan boord georganiseerd? Wat onderscheidde hen van buitenlandse solo-zeilers? Welke thematiek komt in hun scheepsjournalen en dagboeken terug? Hoe wordt over belevenissen geschreven, door hen zelf en door anderen, en voor welk publiek? De kandidaat voor het uitvoeren van dit onderzoek heeft bij voorkeur een afgeronde opleiding historische letterkunde, psychologie of maritieme geschiedenis.

### **Globes**

In de literatuur over globes ontbreekt een beschrijving van de constructie van globes. Op basis van rapportages van Nederlandse en internationale restauratoren en kenners schrijft de fellow een Engelstalig boekje rondom de centrale vraag hoe zitten globes exact in elkaar? Hiervoor staan als bron zowel de globes uit de belangrijke collecties van Het Scheepvaartmuseum en het National Maritime Museum in Greenwich (VK) ter beschikking, alsook restauratierapporten en röntgenopnames. De kandidaat voor het uitvoeren van dit onderzoek heeft bij voorkeur een afgeronde opleiding geschiedenis met een sterke restauratie- of conserveringsachtergrond.



afb. Aardglobe van 52,5 cm doorsnede, Jacob Floris van Langren, 1589, A.1140

### **Het scheepsmodel 'Den Ary'**

In de collectie scheepsmodellen bevindt zich het achttiende-eeuwse scheepsmodel van *Den Ary* (1725), objectnummer A.0149(0001). Dit model wordt gerekend tot een van de topstukken in de collectie van Het Scheepvaartmuseum. Het onderzoek richt zich op de achtergronden van het model waarbij in het bijzonder een antwoord wordt gezocht op de vragen of het een bestaand of fictief schip uitbeeldt, een bewapend retourschip van de VOC of een lineschip is, vervaardigers en mogelijk opdrachtgeverschap. De kandidaat voor het uitvoeren van dit onderzoek heeft bij voorkeur een afgeronde opleiding maritieme geschiedenis.

### **Logboeken van watersporters**

Watersporters en pleziervaarders houden logboeken bij van hun reizen en reisjes. Het zijn geen logboeken zoals gebruikelijk bij de koopvaardij of marine, maar een combinatie van logboek en reisverslag. In de collectie van Het Scheepvaartmuseum bevinden zich meerdere exemplaren uit de periode 1930-2000. Het onderzoek richt zich op de kenmerken van deze wijze van verslaglegging en op de vraag wat deze logboeken ons vertellen over de opkomst en schaalvergroting van de beoefening van watersport in deze periode en of er sprake is van een literair genre. De kandidaat voor het uitvoeren van dit onderzoek heeft bij voorkeur een afgeronde opleiding historische letterkunde of maritieme geschiedenis.

### **Scheepswrakvondsten**

Van de in 1749 bij Hastings vergane Oost-Indiëvaarder *Amsterdam* heeft Het Scheepvaartmuseum niet alleen een replica op ware grootte aan de museumsteiger, maar bevindt zich in de collectie ook een verzameling van artefacten die door archeologen zijn aangetroffen in het scheepswrak. Het onderzoek richt zich op deze collectie scheepswrakvondsten en plaatst deze in een bredere museale context. De kandidaat voor het uitvoeren van dit onderzoek heeft bij voorkeur een afgeronde opleiding (maritieme) archeologie.

### **Slag bij Sluis**

In de collectie van Het Scheepvaartmuseum bevindt zich een schilderij met als onderwerp de Slag bij Sluis tussen Hollandse en Spaanse galeien van 26 mei 1603, objectnummer 1990.0746. Het onderzoek richt zich op de toeschrijving van dit werk aan de schilder Aert Anthonissen of Hendrik Cornelisz. Vroom. De kandidaat voor het uitvoeren van dit onderzoek heeft bij voorkeur een afgeronde opleiding kunstgeschiedenis.



*afb. De slag bij Sluis tussen Hollandse en Spaanse galeien, 26 mei 1603, toegeschreven aan Hendrik Cornelisz. Vroom, circa 1603, olieverf op doek, 1990.0746*